



SISTEMA D'AVALUACIÓ DE LA RECERCA
I INNOVACIÓ EN SALUT. SARIS

 PERIS²⁰¹⁶
2020

MONOGRÀFIC SARIS núm. 4

SÈRIE SOBRE
RECERCA QUE
TRANSFORMA

Com ha anat el primer PERIS d'infermeria?

Anàlisi de l'impacte immediat i directe
de la recerca infermera del PERIS 2017





AUTORS

Maite Solans-Domènech,
Joan MV Pons,
Núria Rodríguez-Valiente,
Mercè Salvat-Plana,
Núria Radó-Trilla,
Paula Adam

Agència de Qualitat
i Avaluació Sanitàries de
Catalunya (AQuAS)

AGRAÏMENTS

S'agraeix la col·laboració dels professionals intensificats en la convocatòria PERIS 2017 que han aportant informació molt valuosa per l'elaboració d'aquest monogràfic



Els monogràfics SARIS van destinats a decisors, professionals i públic no especialitzat amb l'objectiu d'analitzar temes d'actualitat al voltant de la recerca en salut que permetin estimular i fomentar la reflexió. El present document forma part de la sèrie "Recerca que Transforma", que analitza casos d'èxit de recerca que s'ha aplicat i ha aportat millores a la societat per tal d'extreure'n millores per la planificació de la recerca.

RESUM EXECUTIU

La convocatòria del PERIS del 2017 ha afavorit, per primera vegada, la intensificació en investigació als professionals infermers i infermeres. Durant un període màxim de nou mesos aquesta intensificació ha permès alliberar aquests professionals de les tasques assistencials per desenvolupar activitats de recerca. El present monogràfic recull una anàlisi sistèmica de l'estat de situació indicant el que ha suposat aquesta convocatòria pel que fa a oportunitats per als professionals intensificats i beneficis per al sistema de salut. Això s'ha fet a través de l'anàlisi de text de les Instantànies de Recerca, unes fitxes que van emplenar els beneficiaris dels ajuts al final del període sobre l'experiència, la recerca, els seus resultats i els beneficis obtinguts.

Els beneficis per al sistema i les oportunitats que ha suposat per als 61 professionals intensificats es pot resumir en la generació de coneixement divers i heterogeni que ha impactat tant en l'àmbit assistencial com en l'àmbit de recerca, generant valor, reconeixement i visibilitat a la recerca en infermeria, influència en les actituds dels professionals del seu entorn, reforçant relacions professionals i col·laboracions, creant noves competències formals (tesis doctorals) i informals, interaccions amb els usuaris del coneixement (siguin professionals o altres investigadors) i, en última instància, aplicant els resultats als processos assistencials, a les intervencions sanitàries i als programes.

Les oportunitats necessiten, tanmateix, un suport sostingut, sobretot perquè molts dels beneficis que aquí es relaten impliquen un canvi cultural per al col·lectiu de professionals de la salut que no es fa en un, dos o tres anys. És doncs important que aquest camí encetat continuï amb un suport institucional com ja s'està fent i també amb un suport mutu i cooperació entre professionals, que les sessions del SARIS van intentar iniciar i reforçar.

INTRODUCCIÓ

La convocatòria del PERIS del 2017 ha afavorit, per primera vegada, la intensificació en investigació als professionals infermers i infermeres. Durant un període màxim de nou mesos aquesta intensificació ha permès alliberar aquests professionals de les tasques assistencials per desenvolupar activitats de recerca. La dotació econòmica d'aquesta acció instrumental del PERIS ha estat de quasi 1,2 milions i se n'han beneficiat 61 professionals que han pogut finalitzar la intensificació. Els nombres són petits comparats amb altres programes de finançament de recerca, però grans si es té en compte que ha estat la primera oportunitat que s'ha donat a aquest grup professional per fer recerca en l'àmbit sanitari català i espanyol i, com s'ha comprovat en els anys successius, hi ha voluntat de mantenir de manera sostinguda aquesta acció instrumental del PERIS.

La convocatòria del PERIS del 2017 ha promogut intensificar professionals d'infermeria per tal que puguin dedicar temps a la recerca

Llençar aquesta primera convocatòria era una 'aventura' a cegues. Es tenia l'experiència de les convocatòries de l'Institut de Salut Carlos III (ISCIII) en intensificació, però que agrupaven en un mateix programa metges i professionals d'infermeria i els resultats eren, com és de suposar (a causa del sistema de puntuació del perfil científic dels professionals), més favorables als professionals mèdics. Hi havia poc coneixement del tipus de propostes que es presentarien: projectes o línies de recerca ja avança-

des, idees en fase primerenca, projectes integrats en grups, projectes individuals amb vocació de desenvolupar una carrera o tesi doctoral, candidats a l'inici de la carrera professional *versus* candidats sèniors, etc. També es desconeixia el nivell d'adequació de l'acció instrumental a les necessitats/capacitats dels candidats i dels centres de treball.

És per això que des del Sistema d'Avaluació de la Recerca en Salut (SARIS) s'ha volgut abordar de manera múltiple el seguiment i tancament de la primera convocatòria d'intensificació de professionals d'infermeria, sempre amb l'objectiu últim que el SARIS sigui un instrument estratègic del PERIS per ajudar a tenir més i millor impacte en salut. En primer lloc, es van organitzar dues sessions del SARIS amb les persones intensificades amb els següents objectius: 1) donar suport i entendre com funciona la intensificació, 2) identificar disfuncions i entendre punts de millora de cara a futures convocatòries, 3) aprendre com era la recerca que s'estava fent, i 4) motivar les persones intensificades per treballar amb una orientació transformadora sobre el model de cures. En segon lloc, es va demanar als professionals intensificats que de manera voluntària emplenessin unes fitxes anomenades Instantànies de Recerca on se'ls preguntava sobre la recerca, els canvis individuals percebuts derivats de la recerca i l'aplicació dels resultats. L'objectiu era entendre millor què s'havia fet en aquella primera experiència des d'un punt de vista sistèmic.

Analitzar com ha anat l'experiència i quin impacte ha tingut és important pel disseny de futures convocatòries



Les Instantànies de Recerca dels professionals intensificats en la primera convocatòria del PERIS contenen una galeria molt rica d'informació sobre com ha estat i de què ha servit aquesta primera convocatòria. L'abordatge que se li ha volgut donar des del SARIS és sistèmic més que no pas individual. És per això que aquest Monogràfic SARIS amplia la informació que es pot consultar a la Central de Resultats de Recerca (retiment de comptes). El present monogràfic recull aquesta anàlisi sistèmica a través de l'anàlisi de text de les instantànies. El lector trobarà sovint que els arguments que es presenten van acompanyats de *verbatim*s (en cursiva), que són els testimonis individuals que ens ajuden a elaborar un relat sistèmic.

Les 'Instantànies de Recerca' contenen una galeria molt rica d'informació. L'anàlisi de text ens permet treure'n conclusions

Cal tenir en compte que l'anàlisi d'aquest monogràfic mostra l'impacte immediat i directe de la primera cohort d'investigadors d'infermeria intensificats del PERIS. Tanmateix, és molt probable que amb la pers-

pectiva del temps i un suport sostingut del PERIS o altres programes, l'impacte del conjunt de cohorts beneficiades sigui més ampli quantitativament i qualitativament.

En aquest monogràfic s'analitza quina recerca s'ha fet, quins perfils professionals l'han fet, quin impacte immediat i directe ha tingut i quins punts de millora s'han identificat

Per últim, també cal tenir en compte que dins les diferents àrees de coneixement de la salut, la recerca infermera té poc recorregut històric en el nostre país (i en molts del nostre entorn) i ha disposat de poc recolzament. És difícil trobar oportunitats de finançament arreu i, per tant, l'oportunitat que ha suposat en el context sanitari català és un fet. Aquest monogràfic analitza en què s'ha convertit aquesta oportunitat fins a la data de tancament dels primers ajuts i potencialment en el futur de les persones intensificades, així com de quina manera es poden reforçar les oportunitats futures a partir d'aquesta primera experiència.

ESTADI DE DESENVOLUPAMENT DELS PROJECTES EN EL MOMENT DE FINALITZAR LA INTENSIFICACIÓ

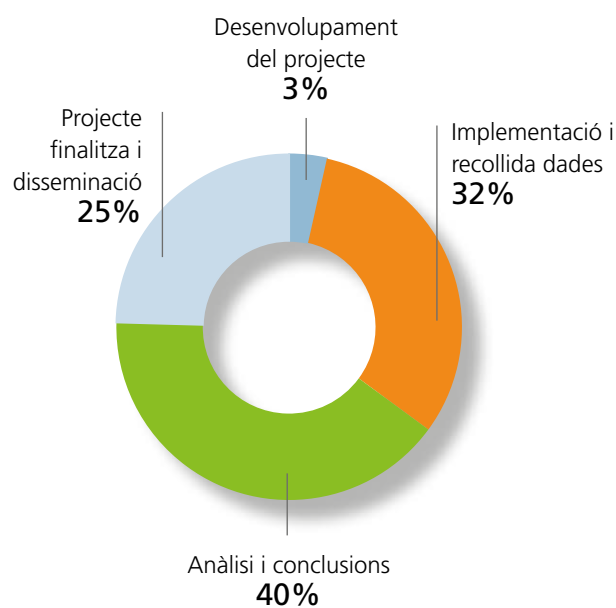
Cal fer constar la diversitat en les fases de desenvolupament dels projectes. La durada de nou mesos de la intensificació no permet la finalització de la recerca, la majoria de projectes (40%) es troben en una fase mitjana-final realitzant l'anàlisi, la redacció o l'elaboració de les conclusions [*Està quasi finalitzada. Estem treballant en la validació de les activitats per influir dins del programa de promoció de la resiliència*]. D'altres (32%) estan desenvolupant la fase de recollida de dades i d'implementació [*No ha finalitzat, hem inclòs aproximadament la meitat dels pacients necessaris perquè els resultats puguin ser significatius*]. Una minoria de projectes (3%) es troben en fase inicial [*El projecte està encara en la fase de desplegament i per tant no podem fer l'anàlisi de l'impacte que la incorporació de les TIC pugui tenir en els professionals ni en el sistema*]. Tot i això, una quarta part dels projectes van finalitzar en el moment d'acabar la intensificació [*S'ha acabat, cal tenir en compte que era un projecte ja començat*].

A continuació es presenta l'anàlisi d'una selecció ad hoc de projectes intensificats que emfatitzen aquests impactes. Cal especificar que aquesta selecció no és exhaustiva i altres projectes també podrien

Una quarta part de les intensificacions van poder finalitzar projectes ja iniciats

ser representatius dels diferents impactes, però s'ha hagut de fer una selecció limitada, tot intentant diversificar al màxim.

Fases dels projectes en el moment de finalitzar la intensificació



UNA RECERCA HETEROGÈNIA I DIVERSA

La recerca que s'ha desenvolupat gràcies a aquesta acció és heterogènia i d'aplicabilitat diversa. Han generat nous coneixements en diferents àrees temàtiques i àmbits de la pràctica professional; han donat reconeixement i valor a la recerca infermera; han generat noves competències i perspectives professi-

onals; han establert noves aliances, col·laboracions i xarxes professionals; han influït en el comportament i l'actitud d'altres professionals; han interaccionat amb els participants de la recerca; i, molt rellevant, han aplicat els resultats obtinguts a la pràctica diària.

QUIN CONEIXEMENT NOU S'HA GENERAT?

La recerca duta a terme ha generat avanç en el coneixement en molts àmbits del desenvolupament professional infermer. Els projectes s'han classificat en **dotze grans àrees temàtiques** que anirien des de la implementació de programes, seguretat i avaluació de riscos, ferides i cures, fins a altres relacionades amb promoció de la salut, salut mental o amb innovació i tecnologia. Cada un dels projectes intensificats ha estat classificat en una única àrea te-

S'ha generat nou coneixement en 12 àrees temàtiques de l'atenció sanitària

màtica, encara que molts podrien pertànyer, secundàriament, a més d'una categoria temàtica.

Àrees temàtiques de la recerca duta a terme (i número de projectes per àrea)



EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 1

Desenvolupament professional i llenguatge infermer a la Unitat de Cures Intensives

El projecte vol demostrar la viabilitat de la taxonomia *Nursing Intervention Classification* (NIC) per estimar la intensitat de cures infermeres a l'UCI. Es pretén utilitzar aquest instrument per dotar de forma adequada les unitats, això farà

que es garanteixi la qualitat de cures i sobretot la seguretat del pacient, alhora que s'evitarà l'aparició del burn-out si el professional percep que té temps per portar a terme tot el que s'ha de fer al malalt que s'està cuidant.



EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 2

Seguretat del maneig dels pacients amb lesions intracranials al Servei d'Emergències (SEM)

L'objectiu és facilitar l'accessibilitat i la qualitat de la resposta dels serveis sanitaris des del punt en què es produeix la urgència fins a l'atenció hospitalària mitjançant un algoritme que permet la presa ràpida de decisions, defineix el perfil clínic de gravetat en funció dels recursos que es puguin necessitar i l'hospital de destinació.

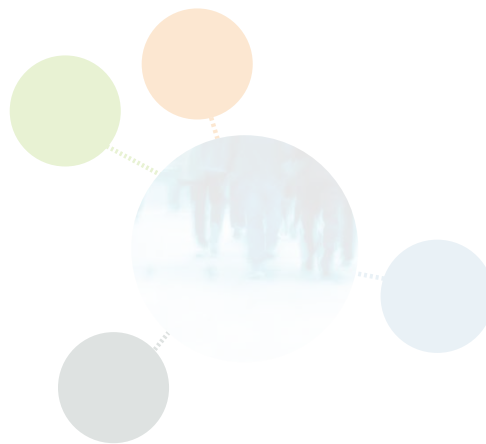


EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 3

Una intervenció en tabaquisme en Unitats d'Aguts de Salut Mental

Es vol avaluar l'eficàcia d'una teràpia grupal, liderada per infermeria, perquè els pacients de les unitats d'aguts en salut mental deixin de fumar. Es vol confirmar la hipòtesi que l'aplicació d'una intervenció d'infermeria en tabaquisme en una unitat d'aguts de salut mental contribuirà a augmentar la motivació perquè els usuaris abandonin l'hàbit tabàquic.



RECERCA PER A TOTS ELS ÀMBITS D'ACTUACIÓ

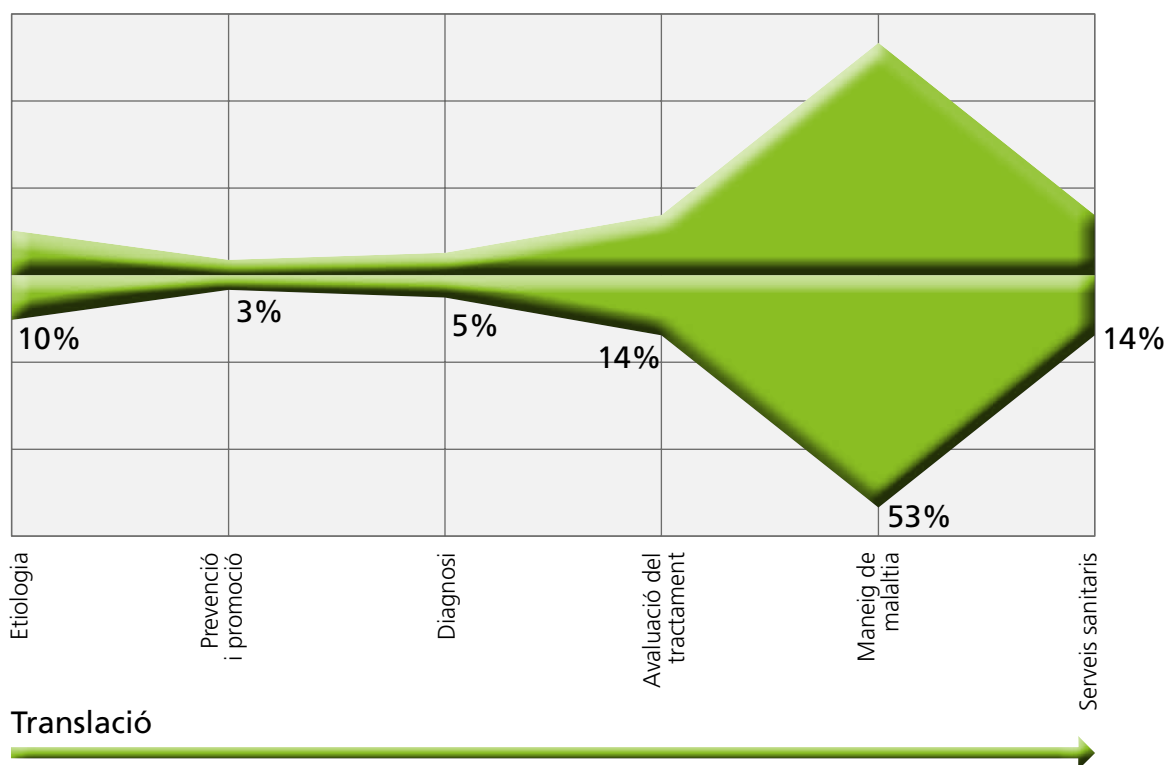
L'àmbit d'actuació de la recerca finançada està, com era d'esperar, molt relacionat amb l'atenció al pacient i el maneig de la malaltia (53%), tot i que també intervenen altres àmbits, sobretot serveis sanitaris (14%) i avaluació dels tractaments (14%).

La majoria dels projectes de recerca intensificats s'han desenvolupat al context hospitalari (aproximadament un 81%), tot i que també s'han pogut beneficiar-ne projectes vinculats a l'Atenció Primària,

L'atenció al pacient i el maneig de la malaltia és l'àmbit principal de la recerca desenvolupada

centres de llarga estada, atenció residencial, programes d'atenció domiciliària, servei d'emergències mèdiques, o, fins i tot, l'atenció comunitària.

Tipologia de la recerca per àmbits d'actuació



EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 4

Programa d'activitat física: de l'atenció primària a la comunitat

Per tal de millorar la qualitat de vida i la recuperació funcional del pacient diagnosticat de fibromiàlgia s'ha volgut *dissenyar i implementar un programa d'activitat física per treballar*

les diferents capacitats significatives que incideixi en la millora de les habilitats motrius dels pacients que pateixen fibromiàlgia, mitjançant exercicis prèviament constatats amb evidència científica.

POSANT EN VALOR LA RECERCA INFERMERA

La intensificació ha ajudat a apreciar el valor de la recerca i l'ús de l'evidència en la pràctica professional del dia a dia [La recerca bibliogràfica en profunditat ha permès l'aplicació de l'evidència científica més recent en l'aplicació d'una intervenció infermera].

Els i les professionals que han estat beneficiaris de la intensificació, refereixen que han obtingut un reconeixement, sovint informalment, com a professional d'infermeria i per part de:

- **La direcció de la institució on treballen** [La dirección de planificación y calidad se han interesado por el proyecto y por conocer el papel de la enfermera y la educación sanitaria que realiza].
- **Càrrecs intermitjos** [Per altra banda, he tingut reconeixement per part dels meus companys de treball, així com dels meus superiors].
- **Companys i professionals d'altres disciplines** [He recibido innumerables muestras de interés por parte de mis compañeras enfermeras, así como de colegas de otras disciplinas].
- I també de **pacients, familiars i cuidadors** [He rebut reconeixements dels pacients, familiars/cuidadors, professionals i de la direcció de l'hospital].

Reconeixement i visibilització entre iguals i també amb altres professionals de l'hospital

Cal destacar que els professionals que han rebut la intensificació han manifestat que aquest tipus de subvencions han contribuït a la visibilització del rol de la professió i de la recerca infermera [És important destacar que el fet d'emmarcar el projecte en el lideratge infermer promou de forma significant l'apoderament d'aquests professionals, traduint-se en beneficis tant pels mateixos professionals com per als pacients, entre d'altres en major motivació, en millora en l'especialització i eficàcia de les cures dispensades i millora en el compromís i la permanència dins la mateixa institució].

En algun dels projectes també es comenten aspectes negatius pel que fa a rebuig de companys pel fet que infermeria gaudeixi d'aquesta oportunitat o a la manca de reconeixement professional [Malauradament, no he experimentat cap canvi quant al reconeixement o les oportunitats de recerca a nivell personal arran d'aquesta recerca].



EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 5

Reconeixement de les punts de vista del personal infermer

En un projecte que estima el cost-efectivitat d'un programa de rehabilitació integral dissenyat per a pacients que reben un trasplantament de progenitors hematopoètics, el reconeixement de la institució s'ha plasmat en el

fet que dintre del servei s'ha demanat l'opinió a la persona intensificada per tal de defensar la continuació del programa amb el cost associat que comporta.

APROFUNDINT EN COMPETÈNCIES I PERSPECTIVES PROFESSIONALS

El finançament del PERIS s'ha considerat una gran oportunitat per aprofundir en competència investigadora [*Haver gaudit d'un PERIS és una gran oportunitat per a fer recerca de qualitat, pots fer la recerca d'una manera tranquil·la i gaudint-la al màxim*] i ha facilitat de manera individual un temps molt valuós per capacitar-se i adquirir competències, encara que també s'esmenten els obstacles que té la recerca en infermeria [*Nuestra profesión parte de uno o varios hándicaps en cuanto a formación y competencias investigadoras*]. Les competències destacades pels becats han estat:

- En **recerca** [*Al mateix temps, ha significat l'oportunitat de posar en pràctica els coneixements sobre recerca adquirits en formacions teòriques*].
- En **lideratge d'equips** [*Una de les competències que he pogut desenvolupar ha estat liderar l'equip d'investigació*].
- En la **redacció i publicació d'articles científics** [*Adquirint més habilitats en la redacció d'articles científics i de memòries científicotècniques*].
- En **idiomes** [*Durant aquest temps, he millorat l'anglès i el francès, gràcies a la col·laboració amb la Universitat de París... i amb la redacció dels articles científics*].

En un 40% de casos la recerca està relacionada amb la tesi doctoral

En molts dels casos (40%), la recerca està relacionada amb la realització de la tesi doctoral [*En aquests moments estic finalitzant la memòria de la tesi doctoral que forma part del projecte presentat*], o ha permès un temps de dedicació completa per finalitzar-la [*He pogut escriure i llegir la tesi doctoral*]. Fins i tot en alguns casos, la intensificació ha motivat a començar la tesi doctoral [*No m'havia plantejat fins ara la possibilitat d'encarar-me cap al doctorat; en aquests moments estic cursant un Màster Oficial en Recerca que em servirà de pont cap al doctorat*].

S'han pogut detectar alguns pocs casos on les perspectives professionals han canviat o s'han aconseguit rols avançats, sobretot en llocs de treball vinculats a la recerca [*Actualment, després de la finalització de la intensificació, estic treballant en la unitat de suport a la recerca, on una gran part del meu temps està dedicada a continuar amb projectes de recerca iniciats o bé proposar-ne de nous*], o la docència [*He realitzat un canvi en l'àmbit laboral. Un 30% de la jornada laboral segueixo en l'àmbit assistencial però un 70% estic com a responsable de docència*].



EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 6

Incorporant la dimensió avaluadora en infermeria

El projecte sobre el disseny i implementació del Blog 2.0 com a complement de l'atenció presencial en la promoció d'educació sexual, inclou la dimensió d'avaluació de l'infermer/a. *La realització d'intervencions de promoció i prevenció de conductes de risc a les aules, a*

més de l'accés al blog Salut i Escola 2.0 com a eina de suport, augmenta el nivell de coneixement sobre la sexualitat i mètodes anticonceptius, millora la percepció de risc de malalties de transmissió sexual, ansietat per la salut i embassos no planificats.

GENERANT I ENFORTINT XARXES I COL·LABORACIONS

Més de la meitat dels professionals intensificats comenten que la recerca finançada ha enfortit i generat noves relacions entre:

- **Investigadors** [*Aquesta recerca m'ha permès perfeccionar els meus coneixements sobre metodologia i estadística, conèixer algunes xarxes de contacte en el camp de la recerca*].
- **Disciplines** [*A més, el treball en equip interdisciplinari entre 60 investigadors (28 cardiòlegs i 34 infermeres) ha enfortit el lligam per continuar amb altres futures recerques seguint la mateixa línia*].
- **Unitats** [*La participació de professionals de diferents departaments ha afavorit la relació interprofessional, potenciant el nostre compromís i el sentiment de pertinença*].
- **Nivells assistencials** [*Construir ponts de relació i coordinació amb altres departaments i professionals que estan separats estructuralment, en funcions, en continguts i en decisions sobre un tema comú*].

La recerca ha generat i enfortit col·laboracions en més de la meitat dels professionals intensificats

- **Institucions** [*El PERIS me ha permitido configurar un grupo de enfermeras de otros hospitales y diferentes turnos, para poder llevar a cabo el estudio de manera multicéntrica*].

En alguns d'aquests casos, aquestes col·laboracions han portat a identificar àrees per a una recerca posterior i a generar nous projectes [*El meu camp de recerca s'ha ampliat amb el projecte per l'oportunitat de poder passar més temps (telemàticament) amb l'equip investigador a Quebec. Els enllaços entre els dos equips de treball de Quebec i Catalunya s'ha enfortit i ha servit per desenvolupar noves col·laboracions internacionals i nous projectes de futur entre les dues regions*]. En alguns casos, fins i tot, s'ha aconseguit finançament addicional.



EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 7

Fomentant la relació amb l'administració de compres per a nous projectes

Com a resultat d'un estudi que vol comparar quatre tipus d'apòsits "preformats" amb l'apòsít convencional en termes d'integritat de la pell de la ferida quirúrgica en pacients intervinguts per cirurgia ortopèdica primària d'artroplàstia total de maluc i/o genoll, s'han establert rela-

cions amb el departament de compres. *També estem col·laborant amb el departament de Compres i Finances per tal dur a terme un estudi de costos i determinar també quin és l'apòsít més cost-efectiu (amb aquest segon projecte també s'ha obtingut un segon PERIS).*

INFLUÈNCIA EN ELS CANVIS D'ACTITUDS

La intensificació PERIS 2017 també pot haver influït en modificar actituds dels professionals intensificats en relació amb:

- Una major **comprensió dels processos viscuts** pels pacients [*De moment hi ha hagut un canvi de mentalitat envers el tracte davant del pacient fràgil entès d'una altra manera i sabent que hi ha molt a fer per retardar el seu progrés*].
- **Un apropament amb altres professionals de la salut** [*La meua recerca m'ha permès acostar-me a la realitat dels professionals i com prenen les decisions en la inserció de catèters venosos perifèrics a l'àmbit de l'oncologia*].
- **Reconeixement d'altres rols professionals** [*El projecte m'ha confirmat la necessitat que les infermeres especialitzades sortim de l'entorn hospitalari per fer treball comunitari, tant en atenció directa per casos complexos com per realitzar activitat docent en servei*].

Apropament al pacient o entre professionals son algunes de les actituds que poden haver estat influïdes

- **Motivació d'altres infermers i infermeres** a incorporar noves estratègies infermeres [*Los compañeros de trabajo más cercanos también están empezando a modificar sus creencias sobre el tabaco en los usuarios de salud mental y a aportar su granito de arena en las intervenciones que se realizan*].
- I a una **millora en la comprensió dels processos assistencials** en els quals els infermers i les infermeres actuen diàriament [*L'oportunitat de fer recerca amb temps i els efectes d'aquesta ... milloren la comprensió dels processos en els quals actuem diàriament i el coneixement dels mateixos*].



EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 8

Apropant-se al pacient a través de la humanització del part

En un estudi que vol posar en relleu les preferències dels usuaris del sistema públic de salut pel que fa al procés del part, de cara a optimitzar els recursos d'acord amb les seves preferències, *el principal canvi a escala personal (i de tots els membres de l'equip investigador) ha estat un apropament al pacient i un major enteniment del procés que experimenta, en tots els àmbits,*

cosa que ha fet que prenguem més consciència tant dels punts forts com dels punts febles que tenim, a escala individual i col·lectiva, quant a l'atenció que donem. També és important saber com és rebuda l'atenció que donem, ja que sovint ho mirem tot solament des del punt de vista del professional, i no des del punt de vista de la persona receptora de les cures.

TRANSLACIÓ DE LA RECERCA: LA INTERACCIÓ AMB ELS USUARIS

La interacció amb els usuaris i beneficiaris potencials de la recerca afavoreix l'impacte d'aquesta. Molts projectes inclouen accions de transferència, ja sigui perquè estaven incloses en el mateix projecte o perquè posteriorment s'han incorporat. Aquesta interacció s'ha realitzat principalment cap a altres professionals de la salut, envers els decisors de les institucions i cap als participants dels projectes de recerca. La transferibilitat d'aquesta informació s'ha realitzat a través de:

- **Sessions clíniques** [*Estem fent sessions de treball a tot l'hospital sobre seguretat dels pacients, incidint en els pacients quirúrgics*].
- **Sessions formatives** [*En el mes de març s'ha començat a fer la difusió d'un curs formatiu online i un manual per a tots els professionals (metges i infermeres) del grup intervenció de Tarragona i Sabadell*].
- **Reunions de treball i converses amb decisors** [*Hem presentat una memòria interna al nostre centre perquè es reconegui aquesta tècnica com a part implícita del procés educatiu. Estem pendents de resposta*].
- **Pacients** [*També hem observat que alguns pacients pregunten sobre l'estudi en la visita prequirúrgica, perquè coneixen altres persones que*

La translació de la recerca s'ha realitzat principalment cap a altres professionals sanitaris

han col·laborat i han quedat molt contents. S'ha produït un efecte 'boca orella'].

La disseminació mitjançant publicacions en revistes especialitzades [*Va comportar que pogués ... tenir l'oportunitat de ... publicar en una revista d'impacte internacional*] i comunicacions a congressos [*Aquesta eina es presentarà com a document de posicionament en el proper congrés XII Simposio Nacional sobre Úlceras por Presión y Heridas Crónicas*] està molt present en els professionals intensificats i és una manera molt habitual de disseminar els resultats de la recerca en l'àmbit científic. En alguns casos, gràcies a les activitats de disseminació, altres institucions s'han interessat pels resultats de l'estudi [*A partir de la difusió realitzada, un centre hospitalari català s'ha posat en contacte amb l'equip investigador per conèixer el mètode d'avaluació de la complexitat individual de les cures dels pacients hospitalitzats i altres revistes internacionals han manifestat el seu interès per conèixer els resultats del projecte*].



EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 9

El retorn dels resultats cap als usuaris de contencions mecàniques a les unitats de crítics

En un estudi que pretén identificar els factors vinculats a la intenció de les infermeres de fer servir contencions mecàniques a les unitats de cures intensives s'han considerat diferents maneres de disseminar els resultats de la recerca. No només a través de congressos a escala nacional, sinó també a través d'una sessió de recerca on s'han presentat els resultats preli-

minars. A més, un cop es disposi dels resultats, es lliurarà un informe a cada centre participant perquè avaluïn internament els seus resultats, copsin quins són els factors que més influeixen en l'ús de contencions mecàniques dins la seva institució i proposin mesures dirigides a reduir l'aplicació d'aquests dispositius a l'UCI, si s'escau.

TRANSFORMANT L'ATENCIÓ INFERMERA

Un impacte molt important de la recerca infermera és l'aplicació dels seus resultats en la pràctica professional diària. En molts dels casos, el projecte de recerca ja comportava en el disseny l'aplicació del canvi generat en l'atenció. La recerca amb una clara motivació envers la millora de la pràctica professional, com és el cas de la majoria dels projectes intensificats, afavoreix que aquesta tingui

La recerca amb una clara motivació cap a l'aplicació ha afavorit el seu impacte directe

Es presenta diferents exemples d'aplicació real en 10 àrees temàtiques diferents

un impacte positiu més immediat. Per exemple, amb l'elaboració o modificació de Protocols Normalitzats de Treball (PNT), però també amb altres aplicacions, com ara redefinir processos assistencials, incorporar nous rols o promoure noves intervencions i programes. A continuació es detallen casos on hi ha hagut una aplicació real en 10 de les 12 àrees temàtiques diferents.



EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 10

Millores en l'acompanyament dels familiars involucrats en l'atenció al pacient crític

En un projecte sobre atenció psicoemocional a la família que viu una situació de mort a urgències, s'han generat canvis en la pràctica clínica, gràcies a la creació d'una guia d'intervenció. A partir del consens establert entre tots els professionals participants en l'estudi, es va

confeccionar una guia d'intervenció cap a les famílies que es va implementar com a prova pilot, i que inclou aspectes tals com avisar, ubicar, informar, acompanyar i oferir suport psicoemocional a aquestes persones i fer-los-hi un seguiment extrahospitalari del dol.



EXEMPLE D'IMPACTE

núm. 11

Redefinint processos assistencials en l'atenció integrada i transició terapèutica del pacient crònic complex de salut mental

Gràcies al consens dels diferents proveïdors, líders professionals i altres agents de la comunitat que estan implicats en l'atenció sanitària i social, s'ha aconseguit implementar la ruta integrada del pacient crònic complex de Salut Mental a la comarca del Pla de l'Estany. Això ha implicat redefinir els processos assistencials

d'atenció a les persones amb complexitat de salut mental, i ha implicat que els professionals de salut mental, atenció primària i serveis socials no sols identifiquin i avaluïn, sinó que també realitzin pràctiques compartides en un espai setmanal de treball.



Efectivitat de la titulació de fàrmacs en el desenvolupament professional de l'infermer/a especialitzat/da

En un projecte que avalua el rol de l'infermer/a especialitzat/da amb pacients amb insuficiència cardíaca, s'han elaborat *protocols comuns consensuats entre 60 investigadors i la seva ratificació per la Sociedad Española de Cardiología (SEC) i l'Asociación Española de Enfermería en Cardiología (AEEC), l'Agencia Española del Me-*

dicamento, així com vint comitès d'ètica. S'ha demostrat que l'infermer/a especialitzat/da ho pot fer amb molta seguretat, sempre supervisat pel cardiòleg, i pot tenir un impacte sobre la reducció d'ingressos hospitalaris, despesa, mortalitat, millora del pronòstic i qualitat de vida dels pacients.



Incorporant l'avaluació de l'estat nutricional en geriatria

En un projecte amb l'objectiu d'avaluar com una intervenció en ancians amb disfàgia orofaríngia millora els seus resultats de salut, qualitat de vida i supervivència i redueix reingressos. S'ha implementat la intervenció en la unitat del Pacient Crònic Complex de l'Hospital de Mata-

ró. Els resultats de l'estudi pilot han provocat un canvi en l'atenció d'aquests usuaris sumant l'avaluació de l'estat nutricional i, sobretot, incidint sobre la importància de la neteja de la cavitat oral i la cura d'aquesta.



Implementació d'un programa d'espirometria

En un projecte que vol aconseguir el desplegament regional d'un programa per a la realització d'espirometria forçada amb certificat de qualitat, de moment s'ha aconseguit implementar el programa al CAP de Numància. *S'ha fet la formació de cinc infermeres del centre i*

estem en comunicació permanent i fluida amb la subdirectora d'Infermeria i la directora del centre per tal de provar les versions que s'han fet des d'Informàtica de l'ICS i des de l'empresa d'espiròmetres (SIBELMED).



Innovació i tecnologies en el seguiment de ferides

Un projecte dedicat a la creació d'un nou sistema digital per a la mesura i seguiment de les ferides de manera ràpida i senzilla, ha aconseguit, de moment, implementar la base de dades a la Unitat Clínica de Ferides, tot i que en un futur molt pròxim es pretén implementar en tot l'hospital. *Es va crear una base de dades que inclou la recollida seriada de les imatges de*

les ferides per tal que el personal assistencial en pugui fer un millor seguiment i prendre millors decisions. Aquest projecte ha suposat un gran repte per a la unitat, a més de proveir d'un nou dispositiu per al seguiment de les ferides, ha permès actualitzar els mètodes de mesura i millorar-ne l'enregistrament.



Millores en la intervenció maternoinfantil amb l'ús de la posició Sims modificada

El fet d'analitzar i difondre com la posició de Sims modificada materna afavoreix la rotació de les posicions posteriors fetals durant el part, influint en la disminució dels parts per cesària i augmentant els parts vaginals, ha implicat la creació d'un PNT i canvis de comportament en-

tre els professionals. Dins del servei tot el personal és coneixedor de l'estudi i dels resultats, així que fan ús de la posició de Sims modificada per rotar la posició occipitoposterior persistent fetal.



Promoció de la salut amb hàbits saludables en escolars de primària

El projecte INFADIMED avalua l'impacte d'un programa d'hàbits saludables escolar en població de 3 a 6 anys. En l'actualitat s'està implementant a 59 escoles de 29 poblacions dintre de la Direcció d'Atenció Primària Costa de Ponent, però també s'estan establint converses

per a la seva implementació en altres direccions. La infermera s'ha introduït dins de les escoles de primària i s'ha convertit en el referent sanitari de l'atenció primària per a les escoles de primària.



Incorporant una intervenció liderada per infermeria en tabaquisme en salut mental

El fet d'avaluar l'eficàcia d'una intervenció liderada per infermeria en tabaquisme en una unitat d'aguts de salut mental, ha implicat la seva aplicació no només en la mateixa unitat d'aguts, sinó també en d'altres. *L'experiència, fins al moment d'acabar-se el període d'estudi, ha impactat positivament no només en la unitat d'aguts sinó també en altres, atès que s'ha*

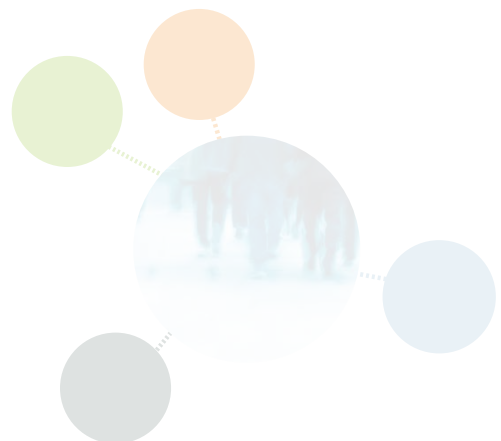
instaurat en diverses unitats la teràpia grupal setmanal d'intervenció en tabaquisme. S'ha iniciat seguiment de pacients que a l'alta volguessin deixar de fumar a l'àrea de Granollers (unitat d'aguts d'aquella àrea) i ha impulsat la millor coordinació entre el centre de salut mental d'adults i la unitat d'aguts de Sant Boi.



Obtenint un algoritme de tractament gràcies a l'avaluació de riscos de la incontinència fecal

Avaluar l'eficàcia terapèutica individual de diferents tractaments pel maneig de la incontinència fecal ha permès la creació d'un algoritme de tractament basat en la fisiopatologia que causa la incontinència. Tot i que aquest algoritme ja s'està utilitzant, per poder generalitzar-lo queda pendent validar-lo. *Aplicar els resultats obtinguts en aquest estudi permet ajustar el*

tractament en funció de la fisiopatologia dels pacients i per tant millorar en eficiència, disminuint despesa econòmica i temps utilitzat pel professional i els pacients.



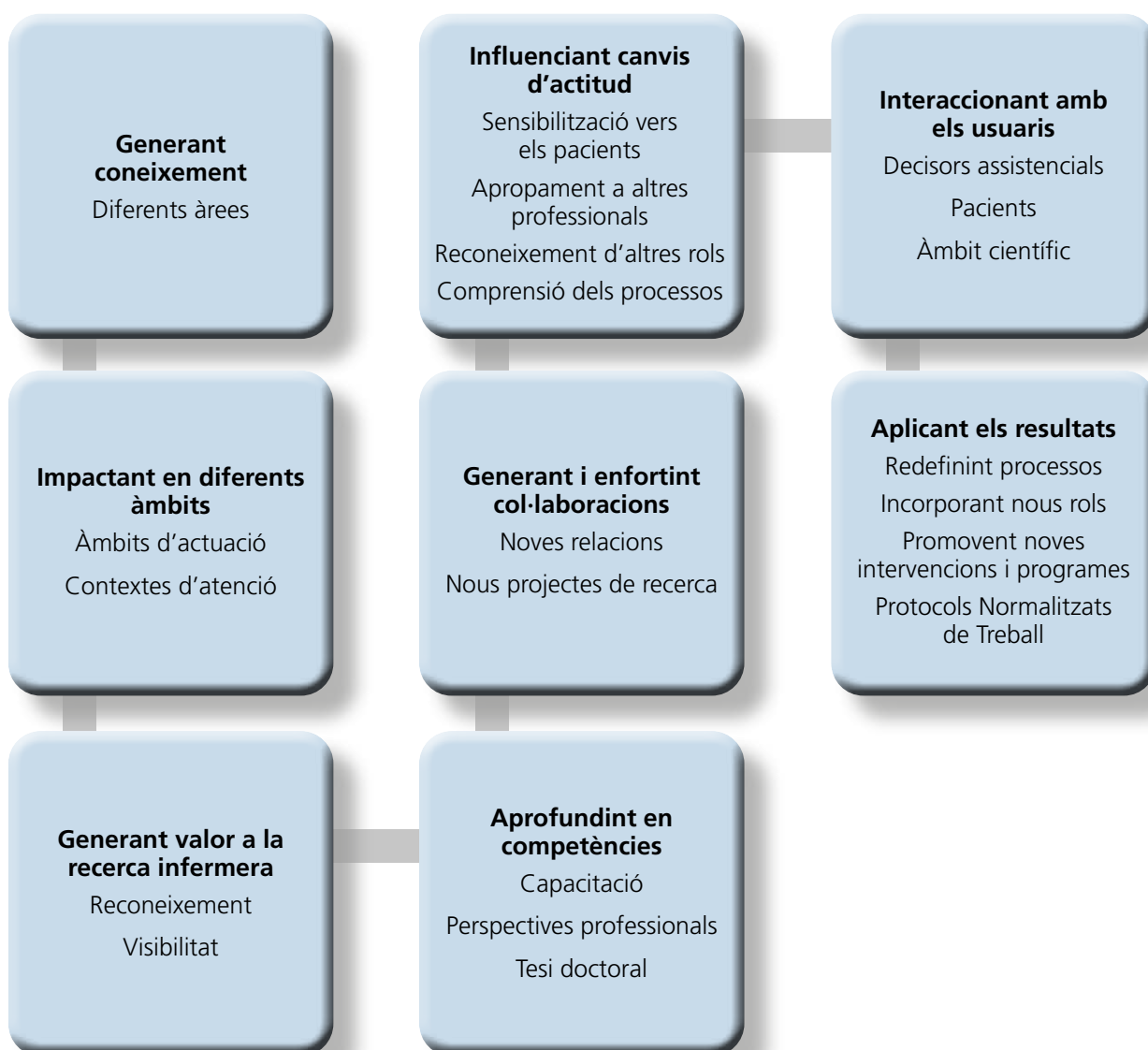
IMPACTE GLOBAL DE L'ACCIÓ INSTRUMENTAL D'INTENSIFICACIÓ D'INFERMERIA DEL PERIS 2017

Dins de les diferents àrees de coneixement de les ciències de la salut, la recerca infermera té poc recorregut històric en el nostre país (i en molts del nostre entorn) i ha disposat de poc recolzament i recursos econòmics. És difícil trobar oportunitats de finançament arreu i, per tant, l'oportunitat que ha suposat en el context sanitari català és un fet. La primera edició de les convocatòries del PERIS van ser una gran novetat. Aquest monogràfic analitza en què s'ha convertit aquesta oportunitat fins a la data de

tancament dels primers ajuts i potencialment en el futur de les persones intensificades, així com de quin manera es poden reforçar les oportunitats futures a partir d'aquesta primera experiència.

En síntesi, els beneficis per al sistema i les oportunitats que ha suposat per als 61 professionals intensificats es pot resumir en la generació de coneixement divers i heterogeni que ha impactat tant en l'àmbit assistencial com en l'àmbit de recerca, generant va-

Oportunitats per als beneficiaris i impactes directes per al sistema



lor, reconeixement i visibilitat a la recerca infermera, influència en les actituds dels professionals del seu entorn, reforçant relacions professionals i col·laboracions, creant noves competències formals (tesis doctorals) i informals, interaccions amb els usuaris del coneixement (ja siguin professionals o altres investigadors) i, en última instància, aplicant els resultats als processos assistencials, a les intervencions sanitàries i als programes, i tot això per millorar la qualitat de l'atenció a la salut de les persones

Les oportunitats necessiten, tanmateix, un suport sostingut, sobretot perquè molts dels beneficis que aquí es relaten impliquen un canvi cultural per al col·lectiu de professionals de la salut que no es fa en un, dos o tres anys. És doncs important que aquest camí encetat continuï amb un suport institucional com ja s'està fent i també amb un suport mutu i cooperació entre professionals, que les sessions del SARIS van iniciar i reforçar.

ASPECTES METODOLÒGICS

L'anàlisi que es presenta en aquest monogràfic es basa en la informació que s'ha extret de les Instantànies de Recerca, facilitades pels mateixos professionals intensificats.

Les Instantànies de Recerca són unes fitxes que inclouen informació sobre la recerca, els canvis individuals i l'aplicació dels resultats. Les instantànies es van redactar i enviar de manera voluntària per part del 95% dels professionals d'infermeria intensificats.

La informació s'ha analitzat i categoritzat amb el programa informàtic Atlas.ti. La informació extreta de forma textual dels projectes de recerca han estat

identificades amb *verbatim*s en cursiva. Tot i la diversitat de projectes i la valuosa informació aportada pels professionals d'infermeria intensificats, ha calgut fer una prioritització en no poder-se considerar tots els projectes de manera completa.

S'ha creat internament una comissió a l'AQuAS formada per dues investigadores infermeres i tres tècnics experts en impacte de la recerca i en gestió de convocatòries, que han classificat i avaluat individualment cadascuna de les instantànies, valorant els punts forts descrits pels professionals intensificats.

L'Agència d'Avaluació i Qualitat Sanitàries de Catalunya (AQuAS) és una entitat adscrita al Departament de Salut. La seva missió és generar el coneixement rellevant per contribuir a la millora de la qualitat, la seguretat i sostenibilitat el sistema de salut de Catalunya, posant l'enfocament en l'avaluació i utilitzant com a instruments principals la informació, el coneixement i les tecnologies de la informació i les comunicacions. L'AQuAS és membre fundador de la International Network of Agencies for Health Technology Assessment (INAHTA), membre corporatiu de la Health Technology Assessment International (HTAi), membre fundador de la International School on Research Impact Assessment (ISRIA) i membre del grup Reference site "quatre estrelles" de l'European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing de la Comissió Europea. També forma part del CIBER d'Epidemiologia i Salut Pública (CIBERESP), del grup de Recerca en Avaluació de Serveis i Resultats de Salut (RAR) reconegut per la Generalitat de Catalunya i de la Red de Investigación en Servicios Sanitarios en Enfermedades Crónicas (REDISSEC).

Es recomana que aquest document sigui citat de la manera següent: Com ha anat el primer PERIS d'infermeria. Anàlisi de l'impacte immediat i directe de la recerca infermera del PERIS 2017 Monogràfic del SARIS núm 4. Sèrie sobre Recerca que Transforma. Barcelona: Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya; 2018.

Les persones interessades en aquest document poden adreçar-se a: <http://aquas.gencat.cat>

Edita: Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS) Primera edició: Barcelona, novembre 2018

Disseny: Joana López-Cordiente

Il·lustració de portada:

Alguns drets reservats:

© 2018, Generalitat de Catalunya. Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya



Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>